

Rizikové skupiny LS 7

NEALKOHOLOVÉ ZÁVISLOSTI
PHDR.HANA PAZLAROVÁ, PH.D.

- Prevence
- Léčba
- Rodina a drogy

- Co zvyšuje riziko, že člověk začne užívat drogy?

Prevence

- Protektivní a rizikové faktory
- Rizika se mění podle věku
- U dětí a dospívajících vliv rodiny a školy
- U dospělých práce, zábava, média
- Obecně nepříznivé životní podmínky (včetně konfliktů a katastrof) zvyšují riziko

Mezinárodní standardy prevence užívání drog (2012)

- Přehled účinných strategií prevence
- Rozděleny podle věku
- Výsledek rozsáhlé rešerše a práce expertní skupiny

Kojenecký věk a rané dětství

- Integrovaná léčba těhotných žen se závislostí
- Intervence podporující vznik vazby mezi matkou a dítětem
- Časté pravidelné návštěvy v domácnosti do min.2 let věku dítěte
- Podpora rodičovských dovedností
- Podpora při řešení socioekonomické situace
- Kvalifikovaný personál
- Podpora raného vývoje, pedagogické intervence
- Rozvoj kognitivních , sociálních a jazykových dovedností dětí

Mladší školní věk

- Posilování rodinných vazeb
- Podpora aktivního rodičovství
- Podpora rodičovských dovedností – monitoring času dětí
- Pozitivní disciplína
- Forma pravidelných setkání
- Programy zaměřené na všechny členy rodiny (nejen dítě)
- Uživatelsky přátelská forma (čas, dostupnost, občerstvení, hlídání...)

Co naopak nefunguje

- Podrývání rodičovské autority
- Intervence zaměřená jen na dítě
- Informování rodičů s úkolem informovat děti
- Přednášková forma

Adolescence

- Interaktivní forma
- Cyklus strukturovaných setkání
- Rozvoj osobních a sociálních dovedností a zvládnání obtížných situací
- Školení moderátoři, proškolení vrstevníci
- Rozptýlení falešných představ a očekávání spojených s užíváním drog

Co nefunguje

- Pouhý přenos informací formou přednášek
- Zastrahování, odstrašující příklady pomocí bývalých uživatelů
- Policisté jako realizátoři programu
- Důraz pouze na morální hodnoty

Komunitní programy

- Důsledné uplatňování politik v oblasti tabáku a alkoholu
- Působení v různých sférách života komunity (školy, pracoviště, zábava...)
- Alespoň střednědobé působení (min.1 rok)
- Dostatek informací a prostředků pro realizaci programu
- Zapojení VŠ pracovišť do evaluace a monitoringu

Média

- Přesná definice cílové skupiny
- Napojení na probíhající preventivní programy
- Průběžná evaluace
- Dostatečně dlouhé působení
- Jasná definice cíle – změna norem, nebo poskytnutí informací o důsledcích, nebo doporučení, jak odolat apod.

Statistika pro ČR 2012

- odhad počtu problémových uživatelů drog: **41 300 osob**
(pervitin 30 700, opiáty 10 600; Praha: 14 600 osob)
- průměrný věk žadatelů o léčbu: **28 let**(v roce 2002: 23,4 let)
- identifikováno 5 HIV pozitivních osob, u kterých bylo jako možná cesta přenosu nákazy zjištěno injekční užívání drog
- pod vlivem drog spácháno 15 % trestných činů (z toho 88 % pod vlivem alkoholu)
- zachyceno 18 nových syntetických drog, 653 kg marihuany a téměř 90 tisíc rostlin konopí; odhaleno **235 varen** pervitinu

Možnosti intervence

- Terénní programy
- Kontaktní centra
- Denní stacionáře
- Terapeutické komunity
- Doléčovací programy
- Substituční léčba
- Poradenství – pro klienty, rodiny, rodiče...

Pomoc pro problém s drogami – jednoduché kroky

- <https://www.youtube.com/watch?v=SknBCEYlNdA&feature=youtu.be>

Podpora rodičům závislého dítěte

- Neobviňovat se, uvažovat konstruktivně
- Svěřit se a vyhledat pomoc pro sebe i dítě co nejdříve
- Neusnadňovat návykové chování, ale sabotovat ho – nepomáhat s řešením problémů vzniklých závislostí, aktivně bránit v přístupu ke zdrojům
- Nedat se vydírat – dítětem ani jeho „známými“, zamezte cizím osobám přístupu do bytu. Pokusy o vydírání oznamte policii
- S dítětem pod vlivem drog nemá smysl diskutovat – počkejte

Možní spojenci rodičů

- Druhý rodič
- Širší rodina
- Škola
- Léčebná zařízení

Návykový problém v rodině

- <https://www.youtube.com/watch?v=Lq745lQuPEE&feature=youtu.be>

Závislé (těhotné) matky a jak s nimi pracovat

- Jasně označení problému
- Aktivní předání odbornému pracovišti
- Nebo kontaktování přes streetwork
- Navázání na další služby – gynekolog, psychiatr apod.
- Motivační pohovor, identifikace vhodné léčby, motivace k abstinenci
- Dohoda o formě léčby – možnost substituce u opiátů
- Zapojení rodiny (pokud je to možné)